

15 שנה למצור על עזה עמ' 3

זה הדבר

زو هديرخ ZO HADEREKH

גיליון 26 / 6 ביולי 2022

ראש ממשלה החליפי, יאיר לפיד, באום שנשא במוצ"ש בערוצי הטלוויזיה (צילום מסך: לע"מ)

בחריון, מצרים ומרוקו. תהיה ברכה גדולה גם בהסכמים העתידיים לבוא.

לפיד לא הזכיר בדבריו אף לא במילה את נושא יוקר המחיה ושחיקת השכר המואצת. לעומת זאת אמר: "אנחנו מאמינים שהכלכלה הישראלית צריכה להיות מבוססת על עקרונות השוק החופשי, כמו גם על היצירתיות והדינמיות של הטכנולוגיה הישראלית".

אמירותי השחוקות של לפיד יכולות היו לצאת באותה מידה מפי בנט או נתניהו. אלה אותם הבלי ואותן קלישאות שהתרגלנו לשמוע בעשורים האחרונים מראשי ממשלה ומשרים במהלך מערכות בחירות ולאחריהן. במילים אחרות: הלפיד כבה בטרם הספיק להאיר.

יוקר המחיה הוא אחת הבעיות המרכזיות המטרידות מיליוני שכירים ובני משפחותיהם. עם זאת, התעלמות לפיד ממנו איננה מקרית: באפריל האחרון הכריז כי "המדינות המצליחות והעשירות בעולם הן לא שווייטיות. אנו שואפים לכך שישראל תהיה חלק ממדינות אלה". אכן, חזונו של לפיד מתקדם בצעד ענק לעבר הגשמתו. ישראל הופכת פחות ופחות שווייטית בצל היוקר הגואה.

על פי "כלכליסט" (3.7), שכרם הריאלי של עובדי מערכות הבריאות, הרווחה והסעד נפגע באופן משמעותי. גם כוח הקנייה של עובדי המגזר הציבורי, בהם עובדי ההוראה, עובדי משרד החינוך ועובדי המינהל הציבורי, ספג מהלומה קשה בשנתיים האחרונות. נכון להיום, טרם נחתם הסכם מסגרת בין האוצר להסתדרות. זרועו של אביר הניאו-ליברליזם, שר האוצר אביגדור ליברמן עוד נטויה – רק לאחרונה אישר שורה ארוכה של התייקרויות במחירי המוצרים הבסיסיים. גם במילוי תפקידו כשר החוץ לא דאג לפיד "לעניי עירו".

השבוע (3.7), החריפו עובדי משרד החוץ את מחאתם נגד ראש הממשלה הנכנס, ופרסמו ברחבי הארץ שלטי חוצות עם הכיתוב: "אין עתיד למשרד החוץ – לפיד, קח אחריות ופתור את המשבר". ועד עובדי המשרד נערך להחרפת העיצומים בשבוע הבא.

צעדיו הראשונים של יאיר לפיד, ראש הסיעה השנייה בגודלה בכנסת ("יש עתיד") וראש הממשלה החליפי, שכעת ממלא את התפקיד הזמני, אינם מבשרים טובות. לשיבה הראשונה שקיים כראש ממשלה זימן את "ראשי זרועות הביטחון" – קרי: מנהלי מנגנון הדיכוי של המשטר הקולוניאלי בשטחים הכבושים.

לאחרונה פורסם גם כי לפיד מעוניין להתגורר ב"ווילה סלאמה", ביתו לשעבר של חנא סלאמה, פליט פלסטיני שגורש מביתו ב-1948. אפילו דוד בן-גוריון, אדריכל גירוש הפלסטינים מישואל, סירב להתגורר בבית עקורים זה, ששימש בעבר משכן מפואר לדייריו.

הצהרתו הפומבית הראשונה של לפיד ניתנה במוצ"ש (2.7), שעה שכאלף צעירים וצעמם (ר' עמ' 10) התכנסו בכיכר הבימה במחאה על יוקר הדיור והמחיה. חיצו הביקורת של המפגינים כוונה לעבר ממשלת ישראל – זו הזמנית ולא לה. אולם נראה כי ללפיד אין פנאי או רצון להתמודד עם בעיות העובדים, הצעירים או המובטלים הסופגים את עליות המחירים.

"אנו מאמינים שישראל היא מדינה יהודית. אופייה יהודי, זהותה יהודית. גם יחסה לאזרחיה הלא-יהודים הוא יחס יהודי" כך אמר לפיד בנאום ששודר בכל ערוצי הטלוויזיה. כדרכם של כל ראשי ממשלות ישראל, גם לפיד נזף בפלסטינים החיים תחת משטר האפרטהייד הישראלי כבר יותר מ-55 שנה: "אנו מאמינים כי כל עוד צורכי הביטחון יישמרו, ישראל תישאר מדינה שוחרת שלום. אנו מושיטים יד לכל עמי המזרח התיכון, כולל הפלסטינים, ואומרים: הגיע הזמן שתכיר בכך שלעולם לא נזוז מפה, אז בואו נלמד להיות יחד".

לפיד שיבח את הקנוניה האימפריאליסטית שרקח נשיא ארה"ב לשעבר דונלד טראמפ יחד עם ראש האופוזיציה הימני ח"כ בנימין נתניהו: "אנחנו מאמינים שיש ברכה גדולה בהסכמי אברהם, ברכה גדולה בתנופה הביטחונית והכלכלית שנוצרה בפסגת הנגב עם האמירויות,

ליברמן אין זמן כדי להיפגש עם יפה בן דוד

"את הבוקר שלאחר הכרזת בנט ולפיד על תמיכתם בפיוזור הכנסת בילה שר האוצר אביגדור ליברמן במלון יוקרה בירושלים. לשר האוצר התלווה מרטין שלאף - המיליארדר שליברמן נחשד בקבלת שוחד ממנו. הסדר ניגוד העניינים של ליברמן, שפורסם באחרונה, אישר את שהיה ידוע על רשת הקשרים שלו - הוא נוטה להתחבר בעיקר עם בעלי הון. על חבריו הקרובים נמנים בין היתר ברק רוזן מחברת הנדל"ן קנדה ישראל, איל הכרייה דן גרטלר המבוקש לחקירה בבריטניה ובארה"ב, והמיליארדר מיכאל צ'רנוי. גם משני האחרונים נחשד ליברמן בעבר בקבלת שוחד, בתיק חברות הקש שנסגר. גם את ישראל יהושע, המאכער שהורשע בפלילים ונשלח לעבודות שירות בפרשת ישראל ביתנו, ניתן למצוא ברשימה, לצד האוליגרך ולדימיר גוסינסקי. כל 'החברויות' האלה עם מתווכים מפרקקים ובעלי הון לא היו באות לעולם, אלמלא מעמדו של ליברמן כשר בכיר ברוב הממשלות בשני העשורים האחרונים."

גור מגידו, "דה מרקר", 24.6

השרה שעפה על עצמה...

"הממשלה שלנו כיהנה זמן קצר, אבל הצליחה מעל ומעבר למצופה. הצליחה בשותפות של ערבים בקואליציה, בגלוי ובגאווה. הצלחנו בשותפות של השמאל בממשלה, אחרי שרבים הספידו את האפשרות הזאת. הצלחנו בפתיחת אופציות פוליטיות, ובהוכחה שלא לנצח ישלטו השנאה והשחיתות. הצלחנו לעבוד בחריצות ובאמונה למען הציבור. כל אחד בתחומו, אבל גם ביחד."

מסר השרה תמר זנדברג לחברי מרצ, 25.6

... ויש מי שמוריד אותה לקרקע

"מה שעשתה השרה תמר זנדברג בולט לרעה. לא חולף יום בו אינה מפארת ומהללת ברשתות החברתיות את פועלה. בצילום שמלווה את ההודעות האלה היא מחייכת חיוך רחב ומבשרת על 'שנה של מהפכה בסביבה'. אך סיכום השנה שלה פשוט. אפשר וצריך היה לעשות הרבה יותר. לשרה זנדברג הייתה הזדמנות להותיר עקבות ברורים. היא החמיצה אותה. קצת צניעות יכולה לעזור."

משה גלעד, מוסף "גלריה", "הארץ", 27.6

"עכשיו אתה חושב", אבל רק לדקה אחת

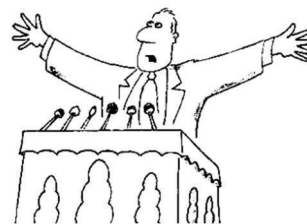
"תמונות שצולמו בבית הלבן במהלך מפגש נשיא ארצות הברית ג'ו ביידן עם חברי הממשל חושפות את ההנחיות המדויקות והמפורטות לפיהן הוא פועל. במהלך הפגישה קרא ביידן מדף בו כתב נקודות לנאום - אולם על צדו האחורי של הדף הודפסו הנחיות להתנהלותו, שנפתחו בסעיפים הללו: 'אתה נכנס לחדר רוזוולט ואומר שלום למשתתפים', 'אתה מתיישב בכיסא שלך' (ההדגשות במקור). לאחר מכן: 'התקשורת נכנסת', 'אתה מתדרך' (2 דקות) ולבסוף 'אתה מודה למשתתפים' ו'אתה יוצא'."

סרבטיי דסגפוקטה, "אינדפנדנט", 24.6

מאזוז לא זז מעמדותיו הימניות הקיצוניות

"יו"ר עוצמה יהודית ח"כ איתמר בן גביר קיבל חזוק מכיוון ראש ישיבת כיסא רחמים, הרב מאיר מאזוז. זאת על רקע דבריו החריפים של הרב יצחק יוסף נגד בן גביר עקב עלייתו להר הבית. בשיעורו, אמר הרב מאזוז: 'הערבים נלחמים בנו ועושים לנו צרות, ואתם מפחדים שבן גביר ייקח כמה קולות מיהדות התורה ומש"ס. מה הקשר? אם הוא עושה טוב למען עם ישראל מותר לו לעלות להר הבית'."

איציק ברנדווין, ערוץ 7, 26.6

דברים בשם אומרם

סדר העדיפויות המעוות של מרצ

"עשרה קבין של זעם קדוש ירדו לשוחות מרצ, תשעה מהם מוטחים כעת באלימות מילולית חריגה בח"כ ג'ידא רינאורי זועבי, שהפכה בן לילה לבעיה הגדולה ביותר של שאריות השמאל הציוני בישראל. לו רק קמצוץ מהלוחמות הזו היה מופנה מדי פעם גם לבעיות היסוד המהותיות; למשל, בניית שותפות משמעותית ושוויונית בין יהודים לערבים — ולא רק בסוגיות האזרחיות. תוקפנותו המוגזמת של הורוביץ כלפי זועבי, אותה הוא מכנה 'האשה הזאת', רק משום שהצביעה לפי מצפונה, ואף ייצגה בכך קהל ערבי רחב, מחדת אמת לא נעימה: מרצ, בטח בהובלת הורוביץ, הייתה ותישאר מפלגה יהודית בבסיסה, שלא מסוגלת להוביל שותפות מהותית בין יהודים לערבים."

נעה לנדאו, "הארץ", 26.6

מכתבים

למערכת

לעצור את הרס מסאפר יטא

הלחץ המופעל על קהילות מסאפר יטא שבגדה המערבית לעזוב את בתיהן גבר מאז פסיקת בג"ץ 4 במאי. כזכור, בית המשפט התיר את גירוש התושבים, ובכך ייעד את שטח מגוריהם לקיום אימונים צבאיים.

בשבועות האחרונים נהרסו בתיהם של עשרות בני אדם בקהילות ח'רבת אל-פח'ית ומרפז, במקרים אחדים - בפעם השלישית תוך פחות משנה. בח'רבת א-תבאן ובח'ל'ת עת'אפה התקבלו בשבועיים האחרונים צווי הריסה חדשים. במקביל החל לאחרונה הצבא לערוך תרגילים צבאיים בקרבת אזורי מגורים ולאימת התושבים המבוהלים.

במסאפר יטא גרים 1,144 בני אדם, 569 מהם ילדים וילדות. נוסף על ההשלכות המיידיות של כל הריסה על חייהם ומקורות מחייתם, עלולה הפסיקה להפר זכויות אדם דרך פינוי ועקירה בכפייה - הפרה חמורה של אמנת ז'נבה הרביעית.

יש לעצור את ההריסות, את הפעילות הצבאית ואת יתר אמצעי הכפייה בהם משתמש שלטון הכיבוש נגד תושבי מסאפר יטא. חובה לאפשר לתושבות ולתושבים להישאר בבתיהם בביטחון ובכבוד. הקהילה ההומניטרית ערוכה להגיש סיוע לתושבי מסאפר יטא, אולם חזקה על הרשויות למלא את חובתן ולהגן עליהם כפי שקובע המשפט הבינלאומי.

איבון הלה

משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים

בשטחים הפלסטיניים הכבושים

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל

zohaderekh@gmail.com

או לתיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

תושבת רצועת עזה ליד ביתה שנחרב מהפצצת צה"ל במהלך מלחמת "עופרת יצוקה", 17 בינואר 2009 (צילום: אקטיביסטיילס)

15 שנות מצור ישראלי על רצועת עזה

במשך שנים החריבו הסגר, ההתקפות הצבאיות הישראליות והניהול הכושל של חמאס את מרבית התשתיות בעזה. תחנת הכוח של עזה מסוגלת להפיק 80 מגוואט לשעה לכל היותר, וישראל מוכרת לרצועה 120 מגוואט לשעה נוספים. הכמות הכוללת מספקת רק כמחצית מהביקוש לחשמל בעזה (-450 400 מגוואט לשעה). אשתקד נמשכו הפסקות חשמל יזומות 11 שעות ביממה בממוצע. לכך חשבו להוסיף, כי 78% מהמים הנצרכים ברצועה אינם ראויים לשתיה.

סגר בשיתוף פעולה עם מצרים

תושבי עזה שגדלו תחת המצור הישראלי, ברובם לא יצאו מגבולותיה. במהלך 25 השנים האחרונות פעלה ישראל לשתק את חופש התנועה של תושבי עזה, ומאז יוני 2007 (עם עליית תנועת חמאס לשלטון ברצועה) היא נותרה סגורה. מאז ספטמבר יוצאים מדי שבוע כמה אלפי פועלים מעזה לעבודה בישראל, אך זו טיפה בים.

ישראל הטילה הגבלות מחמירות על שימוש הפלסטינים במרחב האווירי והימי. היא מונעת את פתיחתו המחודשת של שדה התעופה בעזה, אותו החריב צה"ל ב-2002, ולא מתירה לרשויות הפלסטיניות להקים נמל ימי. התנהלות בריגורית זו כופה על הפלסטינים שימוש בלעדי בנתיבים יבשתיים לשם מעבר לישראל או לחו"ל.

ישראל מנהלת את המצור על עזה בשיתוף פעולה עם מצרים. אך גם זו מגבילה את שימוש הפלסטינים במעבר רפיח שבשליטתה. מאז מאי 2018, הותירו הרשויות המצריות את מעבר רפיח פתוח באופן קבוע יותר. בשל הגבלות התנועה הדרכוניות שישראל מטילה על תושבי עזה, מעבר רפיח הוא פתח יציאה עיקרי. אולם המדיניות המצרית כוללת עיכובי מעבר תכופים והתעמרות בעוברים במעבר רפיח, ובכך מגבירה זו את פגיעת המצור בזכויות האדם של הפלסטינים. מדיניות איסור היציאה שמטילה ישראל על תושבי הרצועה מונעת מהם מעבר חופשי לגדה המערבית. האיסור מקשה על איחוד משפחות הנמצאות בחלקיה השונים של פלסטין, ומונע מאנשי מקצוע, בהם רופאים, ספורטאים ואחרים לממש הזדמנויות מקצועיות בפלסטין או בחו"ל.

יוסי אבו

לאחרונה מלאו 15 שנים לתחילת המצור שמטילה ישראל על רצועת עזה. התאריך לא צוין בידי שום גורם ישראלי רשמי, ואף לא הוזכר בהודעות דובר צה"ל.

לדברי הארגון "משמר זכויות האדם", השלכות המצור נתגלו בחלוף השנים כהרסניות: ההגבלות הגורפות על יציאת תושבים פלסטינים מרצועת עזה שוללות מהם את האפשרות לשפר את חייהם. המצור החריב את כלכלת הרצועה, וגרם שסע בקרב העם הפלסטיני.

אוכלוסיית רצועת עזה מורכבת ברובה מצעירים: 70% מתושבי הרצועה הם בני פחות מ-30, ויותר ממחציתה - קטינים. צעירים אלה הם דור שמעולם לא הכיר מציאות מלבד זו של חיים תחת מצור; מציאות בה חירויות בסיסיות – הזכות להקים משפחה, לקבל טיפול רפואי או לבחור מקצוע – תלויות בעיקר בהחלטותיו השרירותיות של השלטון הישראלי.

על פי ארגון "גישה", סובלים תושבי עזה ממדיניות ישראלית בת עשורים, החותרת לבדלם מבני עמם הפלסטינים בגדה המערבית ובישראל. ממשלת ישראל מפעילה לחץ על התושבים ומטילה עליהם עונשים קולקטיביים כמענה לאירועים שאינם בשליטתם. כל עוד המצור על עזה נמשך, מנושלים תושביה מזכויות היסוד שלהם.

שישה מכל עשרה צעירים - מובטלים

משרד האו"ם לעניינים הומניטריים בשטחים הפלסטיניים הכבושים פרסם לאחרונה דו"ח ובו סדרה ארוכה של נתונים לגבי המציאות הכלכלית והחברתית ברצועה. לפי הדו"ח, שיעור האבטלה בקרב תושבי עזה הוא מהגבוהים בעולם ואף נמצא במגמת עלייה: ברבעון הראשון של שנת 2022 היו 47% מתושבי הרצועה מובטלים, לעומת 35% מובטלים בשנת 2006. בתחילת 2022, היה שיעור האבטלה בקרב צעירים בעזה (בני 15 עד 29) 62.5%.

עוד חשף דו"ח האו"ם, כי שליש מהמשפחות בעזה מתקשות לממן צורכי חינוך בסיסיים עבור ילדיהן, לרבות שכר לימוד ורכישת ספרי לימוד. נכון להיום, 1.3 מיליון מתוך 2.1 מיליון התושבים בעזה (62%) זקוקים לסיוע שוטף באספקת מזון.

סמינר בהשתתפות ההוגה וויוק צ'יבר

המחלקה הרעיונית של המפלגה הקומוניסטית הישראלית מארגנת סדרת מפגשים פתוחים לקריאה של כתביו הפוליטיים והתיאורטיים של הוגה הדעות המרקסיסטי יליד הודו וויוק צ'יבר (Vivek Chibber) ולדיון לגביהם.

ביוזמת חברי המפלגה, תורגם לראשונה מבחר מכתביו של צ'יבר לעברית ולערבית. טקסטים אלה יעמדו במרכז סמינר רעיוני בן חמישה מפגשי קריאה ושני מפגשי דיון בהשתתפות צ'יבר.

וויוק צ'יבר הוא פרופסור לסוציולוגיה באוניברסיטת ניו-יורק, והעורך הראשי של כתב העת הרעיוני "קטליסט" מבית המגזין הסוציאליסטי האמריקאי "ג'קובין". צ'יבר נחשב אחד מהוגי הדעות המרקסיסטיים החשובים ביותר כיום. בפרסומיו, מתמקד צ'יבר בניתוח ובביקורת מעמדית של התיאוריה הפוסט-קולוניאלית וכן בסוגיות של אסטרטגיה ושל תיאוריה פוליטית במאה ה-21.

מפגשי הסדרה יתקיימו מדי יום שלישי במקביל באולם הגדה השמאלית (אחד העם 70, תל אביב) ובאופן מקוון בזום בתאריכים:

12.7, בשעה 18:00 - מפגש קריאה של מאמרים בנושא: אסטרטגיה פוליטית במאה ה-21.

19.7, בשעה 19:00 - דיון בהשתתפות וויוק צ'יבר, בהמשך לקריאת המאמרים (תרגום סימולטני לעברית ולערבית).

26.7, בשעה 19:00 - מפגש קריאה של פרקים נבחרים מתוך ספרו של צ'יבר: "תיאוריה פוסט-קולוניאלית ורוח הבלהות של 'הקפיטל'" (2013).

2.8, בשעה 19:00 - מפגש קריאה והמשך דיון.

9.8, בשעה 19:00 - מפגש בהשתתפות וויוק צ'יבר, ודיון במאבק מעמדי במציאות קולוניאליסטית: מה ניתן ללמוד ממאבק העצמאות ההודי, ומהן נקודות הדמיון והשוני בינו לבין המקרה הישראלי-פלסטיני (תרגום סימולטני לעברית ולערבית).

להרשמה לקורס ולקבלת חומרי הקריאה

בקרו באתר "זו הדרך":

zoha.org.il

קבלו את

זו הדרך

מדי שבוע בדוא"ל

או בדואר רגיל

המעוניינים לקבל בדואר אלקטרוני, ללא תשלום, מתבקשים לשלוח

כתובת דוא"ל אל: zohaderekh@gmail.com

המעוניינים לקבל בדואר רגיל, מתבקשים לכסות את הוצאות

המשלוח באמצעות תרומה של 150 שקל בשיק לפקודת המפלגה

הקומוניסטית הישראלית, ת"ד 26205 תל-אביב 6126402

אימוני צבא הכיבוש נערכו במסאפר-יטא

לאחרונה קיימו כוחות הכיבוש ארבעה אימונים צבאיים סמוך לשטח מחייתן של 13 קהילות הרועים הפלסטינים במסאפר יטא. הרשויות הישראליות הגדירו את שטח הכפר כ-"שטח אש" והחלו להשתמש בו למטרות צבאיות. כך פורסם בדו"ח משרד האו"ם לעניינים הומניטריים בשטחים הפלסטיניים הכבושים שפורסם השבוע (4.7).

האימונים צפויים להימשך כחודש, ויגבילו את גישת התושבים הפלסטינים לשירותים בסיסיים ולמקורות מזון. האימונים אף עלולים לסכן את ביטחונם האישי: בשני מקרים דווח על שימוש באש חיה ועל פיצוצים.

ב-4 במאי אישר בג"ץ את פינוי תושבי מסאפר יטא, ובכך חשף 1,144 בני אדם, בהם 569 ילדים, לסכנת העברה בכפייה מידית. ב-23 ביוני קראה המתאמת ההומניטרית הזמנית "לעצור את ההריסות ואת הפעילויות הצבאיות, ולאפשר לתושבים להישאר בבתיהם בביטחון ובכבוד".

דו"ח האו"ם חשף גם כי מתחילת יוני חסמו כוחות ישראלים את הכניסה הראשית לכפר עבוד (נפת רמאללה), ובכך שיבשו את גישת 2,400 תושבי הפלסטינים למקורות מחייה ולשירותים. כעת, נאלצים תושבי עבוד לנסוע מרחקים ארוכים בדרכים עוקפות כדי להגיע למבוקשם.

ח"כ עודה: ממשלת הימין

אימצה את מדיניות נתניהו

יו"ר הרשימה המשותפת, ח"כ איימן עודה (חד"ש), תקף (2.7) בחריפות את ממשלת לפיד-בנט במסגרת אירוע "שבת רבות" שנערך בבאקה אל-גרבייה. במפגש אמר: "זו ממשלת ימין שאימצה את מדיניות הכיבוש של נתניהו. פגיעתה בתושבי ירושלים המזרחית היא חסרת תקדים. מאז סיום המשטר הצבאי לא ראינו אלימות כזו: ההרס, הזרעה הממשלה במסגד אל אקצא, הריסת הבתים בנגב והאלימות המשטרתית הן דוגמאות ספורות. מספר הנרצחים בקרב החברה הערבית רק גדל מאז השנה שעברה".

ח"כ עודה התייחס גם למפלגת העבודה ולמרצ החברות בקואליציה: "במאבק על הדמוקרטיה קיימות סוגיות כגון ההגנה על בית המשפט העליון, על האקדמיה ועל התקשורת. אף שאלה סוגיות חשובות, אנחנו מחויבים להמשיך ולהיאבק עבור הסוגיות המהותיות: סיום כיבושו של העם הפלסטיני, מיגור האפליה נגד האזרחים הערבים ופירוק המדיניות הכלכלית הניאו-ליברלית.

בשמאל הציוני רוצים שאנחנו, האזרחים הערבים, ניטוש את המאבק על הדמוקרטיה ונתגייס כחיילי מילואים למען בית המשפט. אנחנו דוחים הצעה זו ומדגיש: שיש לנו חלופה שתטיב עם שני העמים: המאבק המשותף למען הדמוקרטיה על כל היבטיה, למען השלום, השוויון והצדק החברתי, וגם למען מערכת המשפט, התקשורת והאקדמיה".

ח"כ עודה כינה את יו"ר רע"מ, ח"כ מנסור עבאס, "ערבי מחמד" בשל שיתוף הפעולה שלו עם ממשלת בנט-לפיד. לדבריו "הגיע פלסטיני שמוכן להודות שמדינת ישראל תישאר יהודית".

לראשונה נבחרו שתי נשים למזכירות מחוז מק"

אף על פי כן אנחנו עדות לתופעה בה לוקחות הנשים צעד אחורה ומפסיקות לפעול בשורות המפלגה כאשר הן מתבגרות. השאיפה שלנו היא שחברות בנק"י כיום יהיו חברות במנהיגות המפלגה בעתיד."

אלה אתגרים עומדים בפני המחוזות לקראת הבחירות לכנסת?

סג"ר: "יש כמה סוגיות מהותיות שאני מעוניינת לקדם במחוז שלנו (עכו) בדחיפות: בראש ובראשונה אנו מוכרחים להגביר את מאמצינו בקרב הציבור היהודי. המחוז שלנו כולל הרבה ערים יהודיות ומשולבות, אך אין לנו חברים יהודים הפועלים בהן. קיימים פעילים יהודים בעלי דרך ורעיונות משותפים, אך הם פועלים בנפרד מאיתנו. עלינו לפעול ככל האפשר לקירוב השותפים, ולשכנע אותם לפעול מתוך המפלגה והחזית. מלבד זאת, חייבים לקדם פעילות בקרב מעמד העובדים, לשמר את חוזקם של סניפי בנק"י במחוז עכו ולהמשיך ולהרחיב את שורות המפלגה."

בנושא הבחירות הוסיפה: "המאמץ להוציא את הציבור להצביע עומד בראש סדר העדיפויות. כולנו יודעים שאחוז ההצבעה ברחוב הערבי צפוי להיות נמוך מהרגיל, וזה מצריך מאיתנו לתכנן ולהשקיע משאבים במסרים ובפעילות שטח. אם לא נעבוד בצורה יעילה, אחוז ההצבעה יישאר נמוך."

חזאן: "עוד לפני הבחירות לכנסת, עלינו לארגן מחדש את פעילות המחוז. לאחרונה צירפנו חברים וחברות חדשים רבים, רובם צעירים. חובתנו לחזק את הקשר בין חברי הסניפים לקראת המעבר לשטח. ברמה הארצית, כפי שאמרה החברה הנדיה, האתגר הגדול ביותר הוא אחוז ההצבעה. כדי להעלות אותו, אנחנו חייבים לדבר עם האנשים, להקשיב לצורכיהם ולתסכולם וכמובן להציע להם פתרונות. האתגר הוא לבצע פוליטיזציה לרצונות ולקשיים בשטח. לכן, עלינו לקיים פעילות שטח נרחבת תוך ניהול שיח בלתי אמצעי עם הציבור, ולא להסתמך רק על הרשתות החברתיות."

עוד הוסיפה: "עלינו להסביר לבוחרים מדוע הפעילות בזירה הפרלמנטרית חשובה, ומדוע שאלת הבחירות היא לא רק סביב מושבים, או 'כן ביבי' – לא ביבי'. אלמלא היינו נמצאים בכנסת כדי להתנגד לימין, המצב היום היה כנראה גרוע בהרבה. הזירה הפרלמנטרית היא חלק בלתי-נפרד מהמערכה שלנו לסיום הכיבוש לכינון כלכלה סוציאליסטית שתשרת את כולנו. השיגי חברינו בכנסת הם גם חלק מהמאבק שנמשך כבר 70 שנה לכוון בישראל דמוקרטיה אמיתית."

אסף טלגם

לראשונה בתולדותיה, נבחרו שתי חברות המפלגה הקומוניסטית הישראלית לכהן כמזכירות מחוז: הנדיה סג"ר (משמאל) נבחרה לתפקיד מזכירת מחוז עכו, ורים חזאן (מימין) נבחרה לתפקיד מזכירת מחוז חיפה. להלן ריאיון שקיים זו הדרך עם שתי המנהיגות החדשות:

לראשונה בתולדות המפלגה עומדות נשים בראש

שני מחוזות האם הדבר מבטא שינוי עמוק יותר?

חזאן: "זה ביטוי לכך שהחברות במוסדות הארציים הוכיחו את עצמן. חד"ש ומק"י תמיד היו בחוד החנית של המערכה למען זכויות נשים ושוויון לנשים. לאורך השנים התקיימו במפלגה דיונים רבים בנושא שריונים לייצוג נשי, ונשאלה השאלה האם הם מקדמים שוויון או לא. לדעת, הבחירה של החברה הנדיה ושלי לתפקיד מזכירות מחוז, בבחירות דמוקרטיות ללא שריון, תקדם שוויון מגדרי בצורה עמוקה הרבה יותר. אני משוכנעת שאיש לא בחר בנו רק משום שאנחנו נשים, או רק לשם הייצוג. בחרו בנו משום שאנחנו פעילות בולטות במחוזות שלנו, ומשום שהוכחנו את עצמנו בפעילות לאורך השנים. כקומוניסטיות, זה השינוי שאנחנו צריכים לקדם."

עוד הוסיפה: "צריך לציין את החברה תמר גוז'נסקי שפרצה את הדרך וניהנה כמזכירת מחוז כבר בשנות ה-70. כעת, נבחרו בפעם הראשונה שתי נשים ערביות לכהן כמזכירות מחוז. במחוז חיפה פועלות נשים במסגרת סניפי המפלגה ובמסגרת ועד המחוז ומזכירות המחוז – מספר נשים אלה חוצה את שיעור הייצוג הקבוע בתקנון. זה סימן שהצלחנו להטמיע את ערכי השוויון המגדרי במפלגה, וזאת במאמץ משותף של חברים וחברות רבים לאורך שנים."

סג"ר: "אני מאמינה שהבחירה של החברה רים ושלי למזכירות מחוז מבטאת שינוי, אולם אנחנו עדיין רחוקים משוויון מלא בין נשים לגברים בשורות המפלגה. שתינו הגענו לתפקיד כתוצאה מהרבה מאוד עבודה ומאמץ שהשקענו, וזה לא המצב האידאלי. השאיפה שלנו היא שלכל הנשים במפלגה תהיה האפשרות להנהיג, גם מבלי שיצופה מהן להשקיע יותר מאמץ בפעילותן מחברים אחרים, ומבלי שהן יידרשו להוכיח את עצמן."

"המפלגה זקוקה ליותר נשים בחברות במוסדות ובתהליכי קבלת ההחלטות. כדי ליצור שוויון מגדרי מלא, יש לשלב נשים בפעילות בגיל צעיר, וגם לדאוג לכך שהן ימשיכו בפעילות ולא יתיאשו. בבנק"י המצב טוב יותר מאשר במפלגה - ישנן צעירות רבות בחברות בסניפים ברחבי הארץ."

פעילי "יחד" בהפגנה (צילום: אתר מפלגת "יחד")

ריאיון עם חבר מפלגת "יחד": לאן מועדות פני השמאל בהולנד

התקשורת מקדמת נרטיב לפיו כל היהודים בהולנד תומכים בישראל, ומתוקף כך - כל גילוי ביקורתי נגד ישראל מתויג מיד כאנטישמי.

ב"יחד" פועלים חברים יהודים רבים המגנים את המשוואה הזו. אנחנו מוכרחים להראות לציבור שאפשר וצריך לבקר את המדיניות הרצחנית של ישראל בשטחים הכבושים, ובמקביל להוכיח שהניסיון להציג עמדה זו כאנטישמית הוא מגוחך. כשרצנו לבחירות המוניציפליות באמסטרדם, נתקלנו ביוזמה של הלובי הישראלי שקידם הסכם תחת הכותרת "ההסכם היהודי". ההסכם הוצג כברית "נגד אנטישמיות" לכאורה, והנציגים הישראליים דרשו מכל המפלגות לחתום עליו כאות תמיכה בישראל. המפלגה שלנו סירבה לחתום, ועקב כך ספגנו קיתונות של זעם, כולל מכיוון חוגי השמאל.

אנחנו דוגלים בתפיסה לפיה הפלסטינים והישראלים חייבים להגיע לפתרון משותף לסכסוך. לכן, אנחנו מחויבים לקדם ולטפח שותפות יהודית-פלסטינית לא רק כרעיון מופשט, אלא גם בשורות המפלגה עצמה.

איזו מדיניות כלכלית אתם פועלים לקדם?

חברי המפלגה מציגים ספקטרום אנטי-קפיטליסטי רחב: פועלים בשורותינו חברים אנרכיסטים, קומוניסטים וסוציאל-דמוקרטים. לאחרונה עזרנו להתניע קמפיין להעלאת שכר המינימום ל-14 יורו לשעה. הקמפיין נפתח ביוזמת פועלים צעירים, והם ממשיכים להוביל אותו עד היום. בעוד שהמפלגות ברובן הפגינו תמיכה יחסית בקמפיין, אנחנו המפלגה היחידה שהצטרפה להובלתו. בנוסף, אנחנו טוענים כי הדרישה של 14 יורו לשעה היא מינימלית וכי יש לדרוש זכויות נוספות עבור העובדים. אנחנו מאמינים בלב שלם כי התנועה שלנו תוכל להגיע להישגים פוליטיים רק אם נפגין סולידריות עם העובדים ומטרותיהם.

זוהר אלון

מערכת "זו הדרך" שוחחה עם יובל גל, חבר מפלגת השמאל ההולנדית "יחד" (BIJ1) ומועמד מטעמה למועצה העירונית בהאג. גל סיפר על פעילות המפלגה ועל האתגרים שאיתם מתמודד השמאל בהולנד בימים אלה. להלן הריאיון שנערך בשבוע שעבר:

מהי תמונת המצב של השמאל בהולנד ובהאג?

המצב בכי רע. בפרלמנט וברשויות המקומיות פועלות כמה מפלגות שאפשר היה לשייך בעבר לצדה השמאלי של המפה הפוליטית. אולם בדומה לתהליכים שאנחנו מזהים בקרב השמאל העולמי, גם בשמאל בהולנד מתחולל תהליך התמרכזות, וחלקו אף מאמץ סממנים ימניים. המפלגה הסוציאליסטית, למשל, מתמודדת כבר תקופה ארוכה עם בעיית גזענות שרווחת בשורותיה.

האתגר הגדול ביותר הניצב בפני השמאל בהולנד הוא הניסיון להחזיר את הציבור המיואש לפעילות פוליטית. העלאת אחוז ההצבעה עומדת גם היא בראש סדר העדיפויות. בבחירות לראשות העיר האג עמד אחוז ההצבעה על 40% בלבד. אחת הבעיות העיקריות היא שבשכונות בהן מתגוררות השכבות המוחלשות, אחוז ההצבעה נמוך במיוחד.

זאת בעוד שבשכונות היוקרה אחוז ההצבעה גבוה, ומיטיב בעיקר עם מפלגות הימין. באופן כללי, נחשבת האג עיר ימנית יותר מאמסטרדם, הידועה כמעוז השמאל. עם זאת, גם בהאג ישנם פעילי שמאל רבים, וחלק גדול מהם חברי "יחד". גרעין פעילי המפלגה נמצא באמסטרדם, שם מכהנים שלושה מחברינו כנציגים במועצת העיר. באוטרכט מכהנים שני חברי מועצה מטעמנו, וכך גם באלמרה וברוטרכט.

מהי עמדתכם בנוגע לסכסוך הישראלי-פלסטיני?

פעילים רבים הצטרפו אלינו עקב אכזבתם מעמדת מפלגות השמאל בסוגייה זו. אלה מהססות לגבש עמדה ברורה בנוגע לסכסוך, משום שהלובי הישראלי חזק מאוד בהולנד.

האם יש תקדים לתנועה פמיניסטית בסודאן?

התנועה הפמיניסטית בסודאן היא ותיקה ולה היסטוריה ארוכה של מאבקים למען זכויות. מאבקי נשים בסודאן הגיעו להישגים רבים ופרצו דרך עבור תנועות פמיניסטיות במדינות השכנות. בשנות ה-60 השיגו הנשים בסודאן שורה של זכויות מהותיות: הזכות להיבחר, הזכות לשוויון בשכר, הזכות לחינוך, הזכות להעסקה שוויונית במוסדות המדינה ועוד.

איזה תפקיד מילא "לא לדיכוי נשים" בתנועה המהפכנית מאז 2019?

היוזמה "לא לדיכוי נשים" מילאה תפקיד מרכזי במסגרת התנועה המהפכנית שהציפה את רחובות סודאן. עוד בטרם פרצו המחאות ההמוניות קיימנו עצרות והפגנות, והיינו מהראשונים להצטרף לקואליציה נגד הרודן עומאר אל-בשיר. כללית, ישנן תנועות נשים רבות בסודאן; התנועה הפועלת באופן הנרחב ביותר היא "איחוד הנשים הסודאניות". אולם פועלות במדינה גם קבוצות מקומיות כגון "פורום הנשים של דרפור". גם באוניברסיטאות פועלים תאים פמיניסטיים.

עם אלה קשיים משמעותיים ביותר מתמודדות נשות סודאן?

בשנים האחרונות שמענו בסודאן אמירות לפיהן 'הפעילות הפוליטית אינה מתאימה לנשים'. אנו נאבקות נגד אמירות מפלות מהסוג הזה. האפליה הפוליטית היא תולדה של האפליה ושל ההדרה החברתית. לכן, כל מי שטוען שאין לנשים מקום בפעילות הפוליטית דוגל בעצם בהמשך דיכוי הנשים. אנו פועלות להעצמת נשים, להעמקת מעורבותן בפוליטיקה ולשיתופן בתאי ההתנגדות המקומיים והארציים.

האם מצב הנשים בערים דומה למצבן בכפרים?

קיים גיוון רב במצב הנשים ברחבי סודאן. ישנם אזורים בהם זכויות הנשים בשוויון יחסי, למשל בדרפור. אולם בשל מלחמת האזרחים הנמשכת באזורי כפר שנים רבות, סובלות הדרפוריות מאליומות קשה, לרבות מקרי אונס וגירוש. גם בחבל הנילוס הכחול נופלות נשים קורבנות לאונס ולעקיפה. המדינה הסודאנית ענייה, ואין לה משאבים להתמודד עם שאלות חברתיות מורכבות - בייחוד בתחום הבריאות. היא אינה מסוגלת לספק לנשים ביטחון מפני הסכנות המאיימות עליהן. אך גם במקומות בהם האלימות משתוללת, מסרבות הנשים לוותר על זכויותיהן.

אילו מכשולים עומדים בפני השגת שוויון מלא?

שורשי הבעיה נטועים במדיניות הממשלה שאינה מעוניינת בפיתוח סודאן, ופועלת בכוונה תחילה לרושש את האזרחים. כלכלת המדינה מבוססת על חקלאות וטרם התפתחה בה תעשייה מודרנית. הנשים מועסקות אפוא בעיקר בחקלאות ואינן מסוגלות להגיע לעצמאות כלכלית. בתחום החינוך ראינו דווקא התקדמות רבה בשנים האחרונות. עדיין קיימים מחסומים בפני נגישות הנשים להשכלה, אך ניתן להתמודד איתם.

אחד המכשולים העיקריים העומדים בפני נשים כיום הוא שאלת הלבוש. בסודאן קיימות חובות לבוש שונות בהתאם לאזור ואף למעמד חברתי. במקביל, ניסה האסלאם הפוליטי שהיה בשלטון לכפות צורות לבוש בשם הדת. מטרת השימוש בדת היא לאלף את האוכלוסיה בכלל, ואת הנשים בפרט, במטרה לחזק את הרודנות. אנו עומדות בפני אתגרים רבים. שלוש הרעות החולות המרכזיות עמן אנו חייבות להתמודד כעת הן האלימות במשפחה, "מילת נשים" ונישואי ילדות ומתבגרות.

מנהיגת מחאת הנשים בסודאן, אמירה אוסמן חאמיד (צילום: פרנסה לטינה)

ריאיון עם אמירה אוסמן חאמיד

הישגי מאבק הנשים בסודאן

אמירה אוסמן חאמיד, מנהיגת מאבק הנשים בסודאן ומראשי המפלגה הקומוניסטית הסודאנית, העניקה לאחרונה ריאיון לאתר "סודפא" המנוהל בידי פעילי שמאל סודאנים בצרפת. אוסמן, מהנדסת בת 44, עומדת בראש הארגון "לא לדיכוי נשים", הנאבק בחוקים השוללים את עצמאותן הכלכלית והחברתית. נשים בסודאן מדוכאות בהסתמך על חוקים הנגזרים מן ההלכה האיסלאמית. את מדיניות האפליה הנהיג המשטר הקודם והיא אומצה גם על-ידי זה הנוכחי. בעקבות ההפיכה הצבאית באוקטובר אשתקד, נעצרה אוסמן פעמים רבות. בשנת 2012 החזיקו בה שירותי הביטחון במשך חודשיים, שבמהלכם עונתה. שמה התפרסם בסודאן בשנת 2013, כאשר המשטרה עצרה אותה לאחר שסירבה ללבוש צעף לראשה. אוסמן נעצרה כבר ב-2002 בגין "לבוש לא צנוע", על כך שלבשה מכנסיים. לימים, חיברה את מצע המפלגה הקומוניסטית הסודאנית בנושא זכויות נשים. להלן קטעים מריאיון עימה, שפורסם בשבוע שעבר באתר "סודפא", בעת שנערכו הפגנות בהשתתפות מיליונים בערי סודאן, במהלכן נהרגו תשעה מפגינים.

מהי תנועת "לא לדיכוי נשים"?

התנועה הוקמה כדי להצית מאבק נגד כל צורות דיכוי הנשים: דיכוי כלכלי, חברתי ותרבותי. זו תנועה פוליטית השואפת לשנות את החוקים הקיימים, המקבעים והמעמיקים את הדיכוי. בתנועה חברים גם גברים התומכים במטרות המאבק.

עיסא עמר, משחק במחזה "איך לעשות מהפכה", אוקטובר 2021 (צילום: נטלי סטריקר)

המתקפה על התרבות נמשכת חודשים

תיאטרון יפו על כוונת הימין

מחזה דוקומנטרי ומציאות רבת פנים

את המחזה "איך לעשות מהפכה" כתב עמר בשיתוף פעולה עם השחקנית והבימאית עינת ויצמן. תיאטרון יפו מגדיר את היצירה כמחזה דוקומנטרי, המתבסס על תמלילים ממשפטו של עמר בבית הדין הצבאי עופר שבשטחים הפלסטיניים הכבושים: "בית דין שבו שיעור ההרשעה הוא 99.7%, ובו השופטים והתובעים עומדים לצד המדינה. גזר הדין ידוע עוד לפני תחילת המשפט, והנאשם יודע איך המשפט יסתיים עוד לפני שהסוהר יקרא בשמו. האו"ם מכנה את עיסא עמר מגן זכויות אדם; בישראל קוראים לו מחבל".

מתיאטרון יפו נמסר, כי "הסיפור של עיסא חושף את כל הגורמים והלחצים המופעלים על אלה שמנסים להילחם למען צדק ושחרור. ההצגה משקפת מציאות רבת פנים. המחזאית הניצבת על הבמה חולקת עם הקהל את האתגרים שאיתם נאלצה להתמודד כאשר החלה לעבוד עם עיסא. היא מספרת כיצד גם היא נקלעה ללחץ כבד, אפילו מצד פעילי חברה אזרחית וארגונים התומכים במאבק, אך מבקשים להכתוב את תנאיו. בסופו של דבר התברר שייצוג מציאות האפרטהייד והכיבוש בשטחים הוא מעשה כמעט בלתי אפשרי".

להגן על חופש הביטוי

ארגון הימין הקיצוני "בצלמו", שיגר לאחרונה מכתב לשר התרבות חילי טרופר ולשר האוצר אביגדור ליברמן ובו טען כי ההצגה "איך לעשות מהפכה" מפירה את החוק. זאת, לדבריהם, "כיוון שמשותף בה אסיר ביטחוני לשעבר הפעיל בחרם נגד ישראל". עוד נכתב בפנייה: "עמר פועל ימים כלילות להסית ולהתסיס, וקורא לחרם על ישראל ברחבי העולם".

מנהל תיאטרון יפו, יגאל עזרתי, מסר בתגובה: "עיסא אינו מחבל. הוא מעולם לא נעצר בגין עבירת חבלה, אלא בגין שהות בלתי חוקית. לא כל אחד שנעצר בהפגנות הוא מחבל". עזרתי הוסיף כי "תיאטרון יפו, כמוסד תרבותי ואמנותי, פועל על בסיס חופש הביטוי. מותר לנו לקחת פרוטוקולים של בתי משפט ולהעלות שחזור שלהם. הכל לגיטימי ואנו פועלים לפי החוק".

נמרוד עובד

מחזה חדש המוצג בתיאטרון יפו נמצא בימים אלה תחת מתקפת אנשי ימין. את המחזה "איך לעשות מהפכה" כתב עיסא עמר, פעיל פלסטיני נגד הכיבוש ותושב חברון. עמר הוחזק בעבר כעציר פוליטי בידי ישראל ובידי הרשות הפלסטינית. בחודשים האחרונים מובילים ארגוני ימין קיצוני מסע הסתה פאשיסטי נגד מוסדות תרבות רבים. באפריל האחרון, בעקבות לחצי תנועת "אם תרצו", החליטה הנהלת מכללת ספיר לבטל את פתיחת התערוכה "בקצה השמיים" שאמורה הייתה להיות מוצגת בתחומה. אוצרת התערוכה תמר רודד שבתאי ומשתתפי התערוכה קיבלו את ההחלטה בתדהמה. יש להדגיש כי התערוכה כבר הוקמה, וכבר הוצבו בה יצירות האמנים אנה גרינדבר, טליה דוידי, רומם מנור והלל רומן. באירוע הפתיחה שבוטל, אמור היה להשתתף נשיא מכללת ספיר, פרופ' שי פלדמן.

תיאטרון "הפרינג' באר שבע" נאלץ לבטל בחודש שעבר את הצגת המחזה "אינסטינקט בסיסי", הכולל עדויות שמסרו חיילות ששירתו בשטחים הכבושים לארגון "שוכרים שתיקה". ההחלטה נתקבלה עקב מכתב ששלח יו"ר הארגון "בצלמו - זכויות אדם ברוח יהודית", שי גליק, לראש עיריית באר שבע, רוביק דנילוביץ', בדרישה למנוע את ההצגה.

משפט הבנקאים בסינמטק חיפה

סרטו התיעודי של אליאב לילטי "משפט הבנקאים" (ישראל, 2021) יוקרן בסינמטק חיפה ביום רביעי, 20.7. הסרט מתעד את סיפורו של עו"ד ברק כהן, היוצא למאבק בראשי המערכת הבנקאית בעקבות צו עיקול לא חוקי שהוצא נגד זוגתו.

בסרט נראה עו"ד כהן מתעמת חזיתית ופומבית עם מנהלי הבנקים. בכך יצר מודל חדש של התנגדות אזרחית, התובע ממקבלי ההחלטות אחריות אישית ומידית.

הרעש הציבורי שהקים הקמפיין הוביל את הבנקאים הבכירים, את הפרקליטות ואת המשטרה לנסות ולעצור את פועלו של ברק בכל דרך. ההקרנה בהשתתפות הבימאי.

עם הגירת משפחתה לעיר הגדולה, נחשפה קרוס לקולנוע, רכשה השכלה קולנועית וביימה סרטים קצרים העוסקים רובם באלמות כלפי נשים ובהתמודדות עמה. קרוס אף שיחקה במספר סרטים, ובין היתר ביימה הצגות תיאטרון. סרטה הראשון זכה בפרסים בפסטיבלים רבים.

נמרוד עובד

עוצמה ואדמה: ספר חדש בנושא אתנוקרטיה בישראל

אקדים את המאוחר: אני ממליץ לקרוא את ספרו החדש של פרופ' אורן יפתחאל "עוצמה ואדמה: מאתנוקרטיה לאפרטהייד וזחל בישראל ובפלסטין" (2022), שפורסם לפני כמה חודשים בהוצאת הספרים רסלינג.

פרופ' יפתחאל נמנה עם דור צעיר מזה של מייסדי הגיאוגרפיה הישראלית - דור המתמחה בגיאוגרפיה פוליטית ומדינית בצד גיאוגרפיה עירונית ותכנון אורבני. קולו הייחודי של יפתחאל בוקע ממחקריו הביקורתיים, בהם הוא מבטא את השגותיו כלפי מדיניות התכנון הישראלית דרך ניתוחה בהקשר חברתי-מעמדי.

בספרו החדש, מספק יפתחאל פשר לחלוקת המרחב בין ישראל לפלסטין, ובתוך כך - לחלוקה האי-שוויונית בין ערבים ליהודים. בין ספריו הקודמים: "שומרים על הכרם - מגדל כרום כמשל" (1997); "ספר/פריפריה אתנית" (1998); "כוחו של תכנון" (2001); "אתנוקרטיה" (2006); "אי צדק ילידי" (2013); ו"אדמה מרוקנת - הבדווים בנגב" (2018). "עוצמה ואדמה" נפתח בהקדמה מעמיקה בה מפרש יפתחאל מושגים גיאוגרפיים חדשניים. 13 פרקי הספר עומדים בפני עצמם כמאמרים אקדמיים יחודיים, השזורים יחד תחת נושא העל של הספר: המעבר האימננטי מאתנוקרטיה לאפרטהייד. הספר נפתח בהצגת חמש מפות המתארות את יישובי הארץ בין 1917 ל-2015. ניתוח המפות חושף בהירות את תהליך האתנוקרטיה שקידמה ההתיישבות במשך כ-100 שנה. תחילה, היו בארץ כ-50 יישובים יהודיים קטנים. נכון להיום, הוקמו כ-1,200 - חלקם מטרופולינים וערי מחוז. זו התפתחות מטלטלת של "קולוניאליזם פנימי". ההדרה, האפרטהייד, הדיכוי והכיבוש של הפלסטינים תורגמו לעברית באופן רשמי במושגים כמו "יהוד הגליל", "שטחי סי בגדה", "שטח צבאי סגור", "פארקים לאומיים", "הפרחת השממה", "מתקנים הנדסיים", ועוד.

מהספר עולה, כי תהליך צמצום המרחב הפלסטיני רחוק מסיום. הקיום הערבי והפלסטיני הולך ונמחק מהתודעה היהודית, כאשר שמות המקומות הערביים שונו ברובם. במקביל, אימצו מפעלי הכיבוש הישראלי שמות חדשים: "התיישבות צעירה", "התנחלות", "מאחזים", "יישובי ספר", "פיתוח הפריפריה" ועוד.

יפתחאל מסביר את המושג אתנוקרטיה כ"פוליטיקה של התפשטות אתנו-לאומית". מדיניות אתנוקרטית חותרת שהלאום ישלט על כמה שיותר מרחבים ושטחים - על חשבון שכניו. כך יוצר הלאום "מולדת לאומית" המעדיפה קבוצות אתניות ודתיות מסוימות על פני אחרות. העדפה זו מעוגנת במוסדות שלטון, בחוקים ובמנהגים.

דן יהב

אנהלס קרוס, בימאית הסרט "קשרים ושורשים" (צילום: חורנה)

בי-ם ובת"א: שבוע הקולנוע המקסיקני

החודש יקיימו סינמטק ירושלים וסינמטק תל אביב שבוע הקרנות המוקדש לקולנוע המקסיקני. בתוכנית - חמישה סרטים בבימוי יוצרי קולנוע מקסיקנים עכשוויים. הסרטים, שטרם הוקרנו בישראל, מציגים את גיוון החברה והתרבות של מקסיקו. ההקרנות בסינמטק תל-אביב ייערכו בין 7 ל-14 ביולי, ואלה שבירושלים - בין 10 ל-16 ביולי. כל הסרטים הופקו במקסיקו בשנים האחרונות ויוקרנו בתרגום לעברית.

חמשת הסרטים שיוקרנו הם: "קשרים ושורשים" (2021) של הבימאית אנהלס קרוס; "לאונה" (2018) של הבימאי איסאק שרם; "ילדות טובות" (2018) של אלחנדרה מרקס אבייה; "הדמדומים של אסמולדה" (2018) של אהקטל גרסיה; ו"קין לבן" (2020) מאת רודריגו רואיס פטרסון.

המסקרן ביותר בין אלה הוא "קשרים ושורשים", סרט הביכורים של הבימאית קרוס. עלילת הסרט מתרחשת בקהילה כפרית מרוחקת בהרי מקסיקו. היא כוללת את סיפוריהן של שלוש נשים החוזרות אל קהילתן מסיבות שונות. לנשים - מריה, אסטבן וטונייה, רקע קשה ושונה.

עד מהרה הן מוצאות את עצמן מתעמתות עם הקהילה השמרנית בה הן חברות. הסרט משלב בין אמונות ומסורות מקומיות לבין המציאות האורבנית. חיי הגיבורות מוצגים כמשל להתבגרות בתחומי כפר קטן במחוז אואחקה. זה דיוקן מרתק של מקסיקו הכפרית ושל התמודדות תושביה עם מציאות ההגירה בחברה הקפיטליסטית.

הבימאית אנהלס קרוס, ילידת 1969, גדלה בקהילה דומה לזו שבחרה להציג בסרטה: בכפר ללא חשמל, ללא מים זורמים, וללא קולנוע. שפת האם שלה היא מיקסטקו - שפת הילידים, ועד גיל 16 צפתה בסרט קולנוע אחד בלבד.

כאלף הפגינו נגד יוקר הדיור

משמרות מחאה נערכו בשבוע שעבר ברחבי הארץ לקראת העצרת בכיכר הבימה. המשמרות נערכו בירושלים, בתל-אביב, בראש העין, בכפר סבא, בפרדס חנה, ביבנה ובבאר-שבע.

אסיפת מק"י תל אביב

בחירת צירים למושב מועצת המפלגה

ראשון, 10.7, בשעה 20.00,

אולם הגדה השמאלית, אחד העם 70, ת"א

פתיחת קורס רעיוני בנושא:

מעמד וקולוניאליזם

בהשתתפות המרקסיסט ההודי המשפיע

וויק צ'יבר (ראה גם בעמ' 4)

מפגש ראשון - ביום שלישי, 12.7, בשעה 19:00,

אולם הגדה השמאלית, אחד העם 70, ת"א

המועצה הארצית של מק"י

היערכות לבחירות הקרובות

שבת, 23.7 בגליל

מועדון הגדה השמאלית

אחד העם 70, ת"א

פתיחת התערוכה

"דוהים" יוקו רם שצ'ופק

חמישי, 7.6, בשעה 20:00

הקרנת הסרט

"איש ישן" ברנאר קאזן

בהנחיית המשורר ערן הדס

צרפת, 1974, 93 דקות (צרפתית; כתוביות באנגלית)

מוצ"ש, 9.7, בשעה 20:00

"דיור זו זכות בסיסית" - כרזה בעברית ובערבית אותה נשאו פעילי בנק"י ת"א בעצרת (צילום: זו הדרך)

כאלף מפגינים הגיעו (2.7) להפגנה ולעצרת שנערכו בכיכר הבימה בתל-אביב במחאה על יוקר הדיור והמחיה. זאת, שלושה שבועות לאחר הקמת מוקדי מחאה רבים ברחבי הארץ. בעמוד הפייסבוק של ההפגנה אישרו כ-20 אלף את הגעתם, אך לאכזבת המארגנים, למקום הגיעו מעטים יחסית. למקום הגיעו פעילי חד"ש, מק"י ובנק"י רבים, בצד קומץ חברי תנועת "עומדים ביחד" ומאבק סוציאליסטי.

המפגינים הניפו שלטים ועליהם הסיסמאות: "אנחנו השוק, אנחנו הכוח", "אם תרצו בית - אין זו אגדה" ו"דיור זו זכות בסיסית". בתום העצרת, חסמו כמה מהמפגינים רחובות סמוכים לפרק זמן קצר.

במהלך האירוע נאמו מובילי המאבק וביניהם: מארגן ההפגנה גל שור, ממובילי מחאת "תל אביב יקרה לי", תמיר ברלקו וכמה פעילים מרחבי הארץ. מסביב לבימה, שהוצבה במרכז הכיכר, היו ביניהם ממובילי המחאה בפרדס חנה. אלה, היו הראשונים להוביל את פעולת המחאה כאשר הקימו בעירם מאהל מחאה הניצב עד עתה (בניגוד לערים אחרות, בהן פירוקה המשטרה את המאהלים).

"אומרים לי תעבור לפריפריה, כאילו שם זול. אין לצעירים לאן ללכת", זעק ברלקו. "לא רק תל אביב יקרה לי. אשקלון יקרה לי, פרדס חנה יקרה לי וגם חולון", הוסיף. "הדלק חצה את קו ה-8 שקלים לליטר, החשמל עתיד לעלות ב-10%, מוצרי המזון הבסיסיים - ב-5%. מי אתם ממשלת ישראל? כולכם התבלבלתם!". לדבריו: "הבחירות הקרובות הן הזדמנות - חייבים להצביע. מועמד שלא יביא תוכנית ברורה וסדורה עם פתרון ליוקר המחיה - לא ייבחר. אנחנו נקבע".

גל שור מתל-אביב קרא: "אנחנו פראירים! שבוע העבודה בישראל הוא מהארוכים בעולם, אבל האזרחים לא מסוגלים לסגור את החודש. לאן הולך הכסף?". עוד אמר: "יש לי סוד לספר לכם, אותו מקבלי ההחלטות לא רוצים שנגלה - יש לנו המון כוח, אולם אנחנו מהססים להשתמש בו כי הורגלנו להיות עבדים. במקום לכתוב תגובות זועמות ברשת - תכתבו לחברי הכנסת". עוד קרא שור לעבר המפגינים: "תראו כמה כוח יש לנו כשאנחנו יחד. לא נשתוק עד שהמחירים יירדו ועד שנוכל לחיות פה בכבוד."

השבוע באתר "זו הדרך"

פועל נהרג ממכות חיילים בסמוך לגדר ההפרדה, הקומוניסטים מחוץ לחוק באוקראינה, עבר חוק האיזוק האלקטרוני ועוד

zoha.org.il

zohaderekh@gmail.com

טל' 03-6293944

ת"ד 26205, ת"א 6126102

מק"י: maki.org.il info@maki.org.il

אתר זו הדרך zoha.org.il